

ТЕРЕНИ
культурна
агенція

Річний звіт

2025

Зміст

1. Про нас	3
Зберігати, розвивати, любити. Слово очільниці «Теренів»	3
Хто ми?	5
<hr/>	
2. «Терени» у 2025 році	7
<hr/>	
3. Перші реалізовані ініціативи	8
Публічні події	8
«Зав'язь»: воркшоп для дієвців і дієвиць культури	10
«Подорожні»: мандрівки теренами України	15
<hr/>	
4. Заплановано у 2026 році	17
<hr/>	
5. Партнери	18
<hr/>	
6. Команда	21
<hr/>	
7. Контакти	22

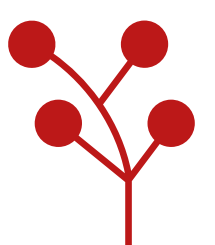
ЗБЕРІГАТИ, РОЗВИВАТИ, ЛЮБИТИ

Дивлячись на лого нашої організації, розроблене для нас творчою майстернею «Аграфка», ви бачите символічну гілочку терну. Натхненням для цієї ідеї став вишитий кременчуцький рушник, знайдений нами в Музеї мистецької родини Кричевських в Опішні. Терен не випадковий у нашій айдентиці не лише завдяки орнаменту: ще одним поштовхом обрати саме його нашим символом стала одна з функцій цієї рослини на наших теренах – скріплювати ґрунти, захищати їх від вивітрювання.

Саме з цієї метафори і починаються «Терени»: понад усе **ми б хотіли, щоб наші ініціативи зміцнювали культурні пласти, які закладали протягом століть покоління українців і які постійно намагалися знищити імперія.** А водночас – ми прагнемо поєднувати інтелектуалів, митців, дієвців, наші спільноти й громади у творенні майбутнього наших регіонів.

Окрім символічного рівня, «Терени» народилися й з актуального запиту на децентралізацію культурних процесів в Україні, на підтримку й розвиток культурних ініціатив у наших містах та містечках. Повномасштабне російське вторгнення вкотре засвідчило, що Росія веде війну насамперед проти нашої культури й ідентичності. Окрім страшних втрат, яких зазнала культурна спільнота після 2022 року, велика війна також розірвала майже всі зв'язки, з яких в роки Незалежності й особливо після Революції Гідності творилося плетиво сучасної української культури.

Головні культурні ініціативи й можливості знову зосередилися у столиці й кількох великих містах. Ми помилково почали думати, що, проговоривши певні теми й проблеми у Києві чи Львові, зробили їх видимими для всього суспільства. А в цей час у регіонах лишалися без переосмислення і з незмінними радянськими концептами заклади культури, а всі активні й дієві митці й менеджери рано чи пізно змушені були виїжджати до інших міст. Розуміючи ці виклики, «Терени» свідомо **обрали своїм фокусом підтримку й розвиток культурних ініціатив у регіонах.** І на початку, також не випадково, ми вирішили зосередити наші зусилля на Полтавщині.

Полтавський регіон, здавалося б, чи не найбільше проявлений в українській культурі. Тут зароджувалася українська літературна мова. Це рідні місця для Котляревського, Мирного, Олени Пчілки, Драгоманових, Кричевських, Тютюнників, Сластьона. Край кераміки, вишивки білим по білому. Полтавська кухня. М'яка полтавська говірка. Чи знаємо ми інший регіон, де кожне містечко мало б такий унікальний культурний спадок, як Гадяч, Диканька, Опішня, Решетилівка, Лубни, Лохвиця, Великі Сорочинці, Миргород, Чорнухи?

Та попри це, саме цей регіон, а особливо його центр, був нещадно і глибинно русифікований, починаючи з української поразки в битві під Полтавою 1709 року. Деколоніальні виклики, брак об'єднавчих зусиль у громадах, непроговорені історичні питання, невпевненість у своїй силі й цінності власної культури, а ще – наближення лінії фронту й нова роль тилового центру для кількох загрожених українських областей спонукали нас розпочати наші дослідження й культурні ініціативи саме у цьому регіоні.

2025-й став роком народження «Теренів» і наших перших проєктів: ми почали організовувати публічні події в Полтаві й (пере)відкривати це місто українським інтелектуалам та митцям; мандрували Полтавщиною з нашими **«Подорожніми»**, показували нашим друзям культурні скарби цього краю і знайомили їх з людьми, які люблять і змінюють свій регіон; гостили в місті письменницю Світлану Тараторіну – першу учасницю **Полтавської літературної резиденції**, а також – зібрали в Полтаві найвмотивованіших дівців і дієвиць культури Полтавщини й Харківщини на наш перший воркшоп **«Зав'язь»**.

«Чи планують “Терени” зупинитися на Полтавщині?» – запитання, яке ми найчастіше чуємо від нашої аудиторії. Ні, не плануємо, хоча ініціативи, які ми закладаємо у цьому регіоні, вимріюємо і втілюємо з думками на роки наперед. Найбільше ми прагнемо не так мати у наших щорічних звітах певну кількість реалізованих проєктів, як бачити, що нам з кожним роком вдається об'єднувати довкола себе все більше культурних менеджерів і кураторів, митців та інтелектуалів, меценатів і донорів, яким так само, як і нам, важливо зберігати, розвивати і любити українську культуру на наших теренах.

Тетяна Терен

голова культурної агенції «Терени»

ХТО МИ?

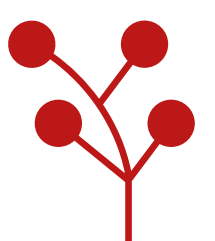

«Терени» були засновані 2025 року, щоб сприяти культурній децентралізації в Україні та підтримувати культурні ініціативи в регіонах.

Агенцію було створено як відповідь на виклики, з якими зіткнулося українське культурне середовище 2022 року, коли розпочалася повномасштабна війна Росії проти України. Через безпекові та фінансові фактори більшість культурних ініціатив сконцентрувалася у великих містах. Окрім того, війна змусила багатьох дієвців культури в регіонах залишити їхні рідні міста, що спричинило розриви в культурних зв'язках.

Воєнні виклики також оприявнили потребу українців більше дізнаватися про свої корені, свою історію і культуру. Цінувати і зберігати своє, яке понад три століття переписувала, викрадала і знищувала Російська імперія.

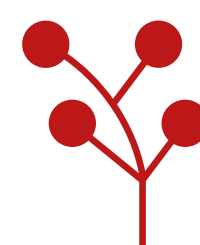
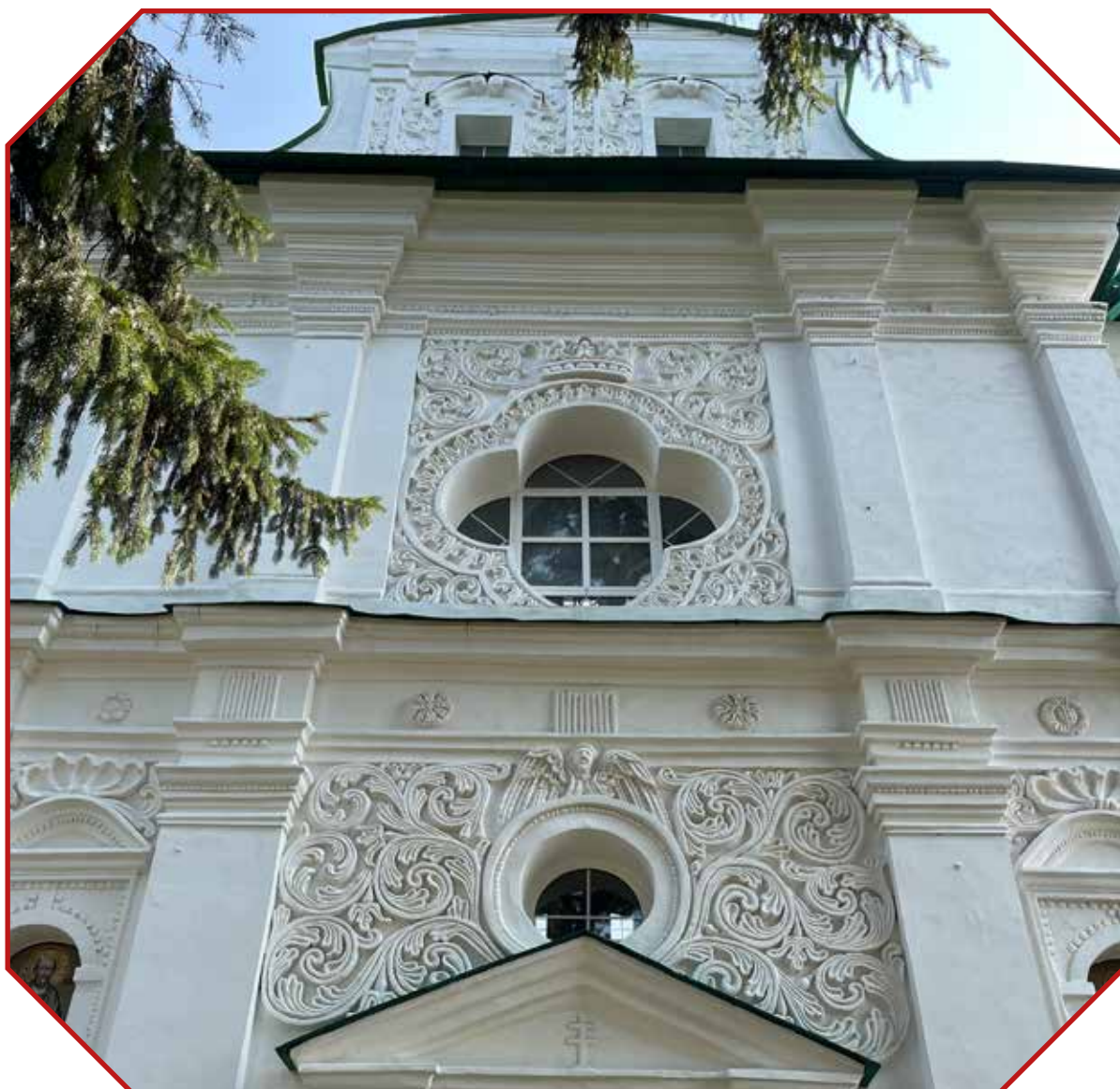
Рости від коренів – гасло агенції. Слово **терéни** означає землі, території, місцевість (від лат. terra). Для нас у ньому звучить любов до свого, бажання його розвивати, зберігати і передавати у спадок.

Зокрема, агенція працює з такими напрямками:

- збереження культурної спадщини;
- дослідження;
- мистецькі резиденції;
- навчання дієвців культури;
- культурні мандрівки;
- премії;
- інформаційні, книжкові проекти;
- публічні події.

Перший пріоритетний регіон агенції – Полтавщина.

«ТЕРЕНИ» У 2025 РОЦІ – ЦЕ:

запуск

5

проектів

72

отримані заявки на участь у воркшопі для дівців культури «Зав'язь»

32

учасники «Зав'язі» з **13** міст і сіл Полтавської та Харківської областей

18

публічних подій у Полтаві за участі понад **40** запрошених спікерів

понад

1000

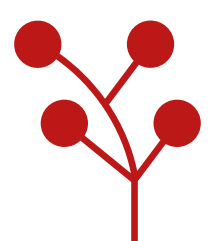
відвідувачів на наших подіях

4

культурно-дослідницькі мандрівки Полтавщиною

1710 км

дорогами регіону

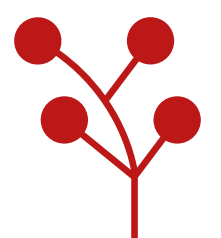
ПЕРШІ РЕАЛІЗОВАНІ ІНІЦІАТИВИ

Публічні події в Полтаві

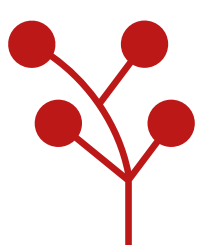
Організовуючи наші заходи в Полтаві, ми прагнемо:

- сприяти суспільній дискусії та активізації культурного життя в регіоні;
- впроваджувати деколоніальні практики і наративи;
- створювати нові культурні, соціальні й дипломатичні зв'язки між Полтавщиною та іншими українськими регіонами й країнами;
- представляти кураторський підхід до подій, обираючи важливі теми для суспільного обговорення.

З вересня 2025 року ми провели **18 подій**, участь у яких узяли понад **40 спікерів і спікерок**. Ці події сукупно зібрали понад **1000 відвідувачів**.

Нашими гостями в Полтаві 2025 року, зокрема, були: журналістка **Мирослава Барчук**, історик **Антон Дробович**, письменники **Андрій Любка**, **Світлана Тараторіна**, **Артем Чех**, **Тамара Горіха Зерня**, **Софія Андрухович**, **Олена Стяжкіна**, фотограф **Валентин Кузан**, сценаристка, драматургиня, режисерка **Наталка Ворожбит**, 3-й Президент України **Віктор Ющенко**, ветеран, колишній керівник пресслужби полку «Азов» у Маріуполі **Дмитро «Орест» Козацький**, директор Інституту фронтиру **Євген Глібовицький**, гурт «Хорея Козацька».

«Зав'язь»: воркшоп для дівців і дієвиць культури

Мета проєкту – сформувати коло активних дівців культури, які сприятимуть повоєнному відновленню своїх міст, містечок і сіл через культурні ініціативи, спрямовані, зокрема, на проговорення досвіду війни, мережування і зшивання спільнот.

Перший воркшоп для дівців і дієвиць культури «Зав'язь» відбувся у Полтаві 27-30 листопада 2025 року. Упродовж чотирьох днів 32 учасники з Полтавської та Харківської областей, відібрані на конкурсній основі, – менеджери культурних закладів, куратори, музейники, бібліотекарі, засновники культурних ініціатив – покращували свої навички з проєктного менеджменту, комунікацій, пошуку фінансування культурних проєктів, побудови партнерств, а також знайомилися між собою та планували подальшу співпрацю.

Програму воркшопу було розроблено з урахуванням актуальних потреб сектора. Серед іншого, увагу було приділено темам меморіалізації, роботі культурних інституцій в умовах війни, а також співпраці з військовими, ветеранами та їхніми близькими.

Лекторами і лекторками воркшопу «Зав'язь» у 2025 році стали:

- **Альона Гончаренко** – партнерство в культурних проєктах;
- **Тетяна Пилипчук** – культурні інституції в умовах війни;
- **Євгенія Нестерович** – тренінг з проєктного менеджменту;
- **Тетяна Пушнова** – тренінг з комунікацій для культурних ініціатив;
- **Артур Ароян** – мистецька лекція про Полтавщину;
- **Вікторія Гончар** – залучення військових та ветеранів;
- **Катерина Семенюк** – меморіалізація та робота з пам'яттю;
- **Юлія Аленіна** – фінансування культурних проєктів;
- **Мар'яна Максим'як** – діяльність Goethe-Institut в Україні;
- **Інна Підлуська** – можливості фінансування від Міжнародного фонду «Відродження».

На фінальному пітчінгу в межах воркшопу було презентовано 10 проєктів, 3 з яких отримали фінансування на втілення ідей.

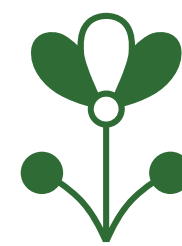
Переможцями пітчінгу воркшопу для дієвців культури «Зав'язь» у 2025 році стали:

- **проєкт з ігротерапії для дітей ВПО та дітей з прифронтових громад, що буде реалізований на Полтавщині та Харківщині** (партнерські організації, що втілюють проєкт: Центральна бібліотека Полтавської міської ТГ; БО «Благодійний фонд "Спільно з тобою"», Харків; ГО «Творці змін», Харків; Полтавський академічний обласний театр ляльок);
- **проєкт з мережування та побудови сталих культурних зв'язків між Полтавою і Кременчуком** (партнерські організації, що втілюють проєкт: ГО «О'Комова», Кременчук; ГО «Креативна область мислення», Полтава; ГО «Двіж Лаб», Полтава);
- **артмайстерня для підлітків-дітей захисників та захисниць України** (партнерські організації, що втілюють проєкт: «Хартія-Хаб», просвітницький простір 2-го корпусу НГУ «Хартія», Полтава; Центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр», Харків; ініціативна група плейбек-театр «Театр Нема», Харків).

Завдяки підтримці **OBRIY village** та **Adam Harber Foundation** кожна з трьох команд отримала фінансування у розмірі **2000 євро** на втілення свого проєкту, а також супровід та консультування від команди культурної агенції «Терени» на всіх етапах реалізації.

Відгуки учасників воркшопу:

“

Я мав досвід подібних воркшопів, які збиралися з усієї України. Інформація там теж була якісною. Підсилюючий ефект від воркшопу «Теренів» – те, що ми з ближніх громад, і це допомагає нам як єднатися, так і знаходити нові зв'язки, і втілювати їх у своїх проєктах. Ми маємо за ці чотири дні, окрім нових навичок та інсайдів від спікерів воркшопу, стали теплі зв'язки, які підкріплені спільним ґрантовим проєктом, а також ідеєю, яка може в подальшому реалізуватися, і буде тримати нас разом.

Данило Дешко, «Хартія-Хаб», просвітницький простір 2-го корпусу НГУ «Хартія», Полтава

“

Я трохи вже втомилася від “успішного успіху”. І мені хочеться вчитися на помилках інших людей, нормально говорити про факапи. І класно, коли є експери, які можуть просто віддати свій досвід нам – молодим організаціям, культурним діячкам. І та спільнота, яка сформувалася – це щось більше за чотири дні. Це – майбутні проєкти.

Дарина Рибалка, БО «Благодійний фонд “Спільно з тобою”», м. Лозова, Харківська область

- Проєкт «Зав'язь» у 2025 році було підтримано **Міжнародним фондом «Відродження»** та втілено у співпраці з **Goethe-Institut в Україні**.
- Підтримка ґрантової програми: **OBRIY village** та **Adam Harber Foundation**.
- Організаційні партнери: **48 event&business center**, «Хартія-Хаб» у Полтаві, **Харківський літературний музей**.
- Інформаційні партнери: **Радіо Культура**, **Читомо**, **Сенсор Медіа**, **Медіабаза Полтава**, **радіо «Накипіло»**.

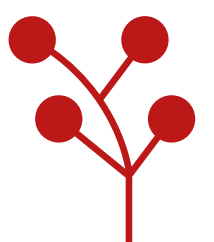
Полтавська літературна резиденція

Команді «Теренів» важливо відкривати Полтаву та Полтавський регіон українським та іноземним інтелектуалам.

Тож у рамках Полтавської літературної резиденції ми прагнемо:

- підтримувати письменників та сучасну українську літературу;
- розвивати і промотувати малу прозу в Україні;
- зберігати і популяризувати спадщину Григора Тютюнника та інших митців Полтавщини;
- популяризувати історію і культуру краю;
- збільшити кількість творів, присвячених регіону;
- сприяти суспільній дискусії та активізації культурного життя на Полтавщині;
- впроваджувати деколоніальні практики і наративи в регіоні;
- створювати нові культурні, соціальні й дипломатичні зв'язки між Полтавщиною та іншими українськими регіонами й країнами.

У рамках Полтавської літературної резиденції учасникам забезпечується проживання в Полтаві або Опішні (на вибір), покриваються витрати на проїзд і виплачується стипендія. Резиденти відвідують персональну екскурсію містом та долучаються до мандрівки регіоном у межах проєкту «Подорожні», а також, за потреби, мають можливість працювати в Державному архіві Полтавської області.

Резиденти зобов'язані взяти участь у публічній події в Полтаві, написати фінальний есей із враженнями від перебування на Полтавщині, а також зазначати у своїх творах, що вони – повністю або частково – були створені під час перебування на Полтавській літературній резиденції.

Першою учасницею Полтавської літературної резиденції стала письменниця **Світлана Тараторіна**. Світлана жила в Полтаві, у самому серці міста, впродовж двох тижнів восени 2025 року, працюючи над новим рукописом та досліджуючи Полтавщину.

“

Такі резиденції дають унікальний шанс познайомитися з предметом твого художнього дослідження. Це можливість працювати тут і зараз над ідеєю, яка “жива”, не відволікаючись на рутину, яка в домашньому режимі могла би точно завадити.

Світлана Тараторіна, письменниця

Окрім цього, Світлана долучилася до мандрівки Полтавщиною з проєктом «Подорожні», з якої повернулася із **«шістьма кілограмами книжок про глину, роботи й життєпис Сластіона і Кричевського»**.

«Подорожні»: мандрівки теренами України

«Подорожні» – це проект культурних мандрівок Україною, мета якого – познайомити відвідувачів регіонів із локальними дієвцями, майстрами, краєзнавцями, дослідниками, а також показати архітектурну спадщину й відкрити культуру регіону через живий досвід взаємодії з людьми та місцями.

Перший регіон проекту – **Полтавщина**.

У 2025 році в межах «Подорожніх» команда здійснила дві дослідницькі експедиції Полтавщиною, на основі яких було розроблено маршрути, та проведено перші дві культурні мандрівки, в які ми зібрали **16 подорожніх**.

Кожна мандрівка включає в себе знайомство з дієвцями регіону та його культурною спадщиною, дегустацію локальної кухні, участь у майстер-класах з українських ремесел, а також неформальне спілкування учасників і вечірні рефлексійні розмови.

“

Для мене експедиція Полтавщиною стала джерелом натхнення. Одна справа – читати про улюблені сюжети з книжок. Інша – доторкнутися до опішнянської глини, решетилівської вишивки чи походити стежками Василя Кричевського. Це скарби, які потребують перевідкриття і постійної уваги. А головне – такі мандрівки – це нові неймовірні люди. Історії людей з Лохвиці, Козубівки, Опішні, Решетилівки чи Диканьки – безцінний подарунок, як і історії групи, що здійснила мандрівку. Всі вони ще обов'язково «проростуть» у моїх книжках.

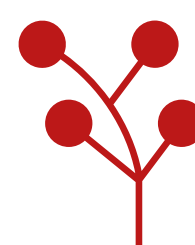
Світлана Тараторіна, письменниця

“

Усе залишає свій слід: Полтавщина з її м'якими барвами й відтінками дубових лісів і широких полів; ремесла, які тут відточували з давніх-давен; складна історична спадщина – і видима, і невидима; тепло родини винороба, друзі, що співають старих пісень, куштування домашнього сиру – а потім спільне відкривання багатьох нових сенсів і місць.

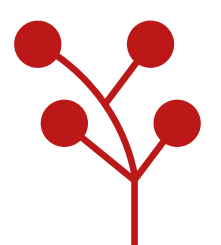
Для відвідувачів важливо вирушати за межі Києва, Львова та інших «звичних» маршрутів, щоб побачити й відчути багатство та контрасти України. Усе це є частиною опору країни й її здатності творити краще майбутнє.

Наталі Нугайред, журналістка (Франція)

ЗАПЛАНОВАНО У 2026 РОЦІ

- Запуск премії за найкращу українську книжку малої прози «Григір» (Hryhir Short Fiction Award);
- Створення мистецької резиденції «Холодна м'ята» в селі Великий Перевіз;
- Участь у Полтавській літературній резиденції Наталки Ворожбит, Катерини Єгорушкіної, Ганни Осадко, Романи Романишин та Андрія Лесіва (творча майстерня «Аґрафка»), Павла Матюші, Світлани Поваляєвої, Ірини Цілик;
- Продовження серії «Великих дискусій» у Полтаві, зокрема літературної, історичної та гастрономічної;
- Перевидання «Споминів» Софії Русової (спільно з Видавництвом Олександра Савчука);
- Проведення II Воркшопу для дієвців та дієвиць культури «Зав'язь» (10-13 вересня);
- Запуск медіапроєкту, присвяченому дослідженню знакових постатей та явищ української культури – «Зблизька».

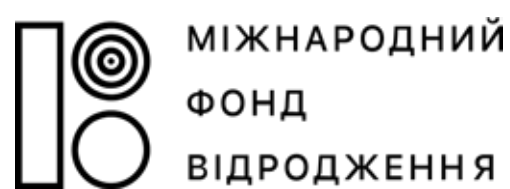

ПАРТНЕРИ

Головний інституційний партнер – **Sushko Foundation.**

Партнери проєктів:

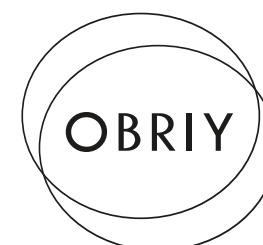

Воркшоп для дівців культури «Зав'язь»

Полтавська літературна резиденція

Воркшоп для дівців культури «Зав'язь»

Adam Harber Foundation

Підтримка грантової програми воркшопу для дівців культури «Зав'язь»

Організаційні партнери воркшопу для дівців культури «Зав'язь»:

Партнери публічних подій у Полтаві:

Ресторан «Хмільний»

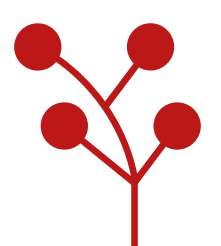
Ресторан «Япіко»

Center48

Marie patisserie

Obriy holiday village

Premier Hotel Palazzo

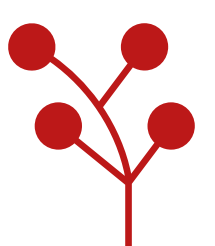

Друзі агенції:

Ветеранський центр Полтава
Всеукраїнський центр вишивки та килимарства (Решетилівка)
Гадяцький історико-краєзнавчий музей
Етнографічна збірка «Древо» (Козубівка)
Інтернет-провайдер Fiberlink
КП «Опішнянська артіль»
Крафтова виноробня «Козачок»
Лубенський краєзнавчий музей
Полтавський краєзнавчий музей
Полтавський обласний молодіжний центр
Полтавський художній музей (галерея мистецтв)
«Смарт Простір» (Козельщина)
Харківський літературний музей
«Хартія-Хаб», просвітницький простір 2-го корпусу НГУ «Хартія»

Медійні партнери:

Інститут масової інформації
Радіо Культура
Рідний край
Медіабаза
Радіо «Накипіло»
Радіо Культура
«Сенсор»
Телеканал IPT / Місто +
Українська правда
Український тиждень
Читомо
Kharkiv Media Hub
The Ukrainians

КОМАНДА

Тетяна Терен
голова агенції

Катерина Сова
координаторка
воркшопів, програмна
координаторка агенції

Анастасія Мацько
координаторка
напрямку подій

Тетяна Петренко
координаторка
мандрівок «Подорожні»
та премії «Григір»

Катерина Пронько
комунікаційна
менеджерка

Тетяна Малишева
бухгалтерка

Софія Афанасьєва
графічна дизайнерка

Анна Ютченко
координаторка
відеоконтенту

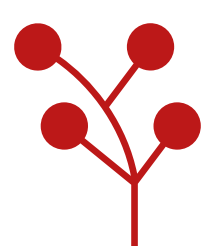
Марина Александрович
кураторка видавничих
проектів

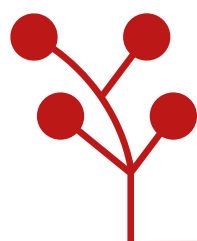
Захар Давиденко
SMM-менеджер

Станіслав Пантелей
фотограф

КОНТАКТИ

tereny.agency

facebook

instagram

ПІДТРИМАТИ ПРОЄКТИ «ТЕРЕНІВ»

